

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет фізичного виховання
Кафедра загальної психології**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

**підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти**

спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою

Педагогіка вищої школи

(назва програми)

мова навчання

українська

Розробники:

Чернякова О.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Шайда Н. П. – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри загальної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Рецензенти:

Мамічева О.В. – доктор психологічних наук, професор кафедри логопедії та спеціальної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Саврасов М.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри загальної психології

Протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри Шайда Н. П.
(ПІБ)

Погоджено групою забезпечення спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Керівник групи забезпечення Саяпіна С. А.
(ПІБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«28» серпня 2020 р.

протокол № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Обов’язкова	
Загальна кількість годин – 120	Рік підготовки:	
	2-й	2-й
	Семестр	
	3-й	3-й
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 4 самостійної роботи здобувача – 5	16 год.	6 год.
	Практичні	
	14 год.	6 год.
	Самостійна робота	
	90 год.	108 год.
	Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Психологія педагогічної діяльності» полягає у засвоєнні майбутніх фахівців загальної середньої освіти теоретичних знань про психологічні особливості і закономірності інтелектуального та особистісного розвитку в умовах навчання та виховання. Ознайомлення з психологічними особливостями педагогічної діяльності, сучасними парадигмами та інноваційними технологіями реалізації навчально-виховного впливу з метою всебічного розвитку особистості, а також здійснення практичної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти для ефективного розв’язування стандартних і нестандартних комплексних проблем у професійній педагогічній діяльності.

2. МАТРИЦЯ
компетентностей, програмних результатів навчання,
методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни
«Психологія педагогічної діяльності»

Компетентності, які формуються з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Програмні результати навчання з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Методи навчання	Методи контролю
ЗК 7. Навички міжособистісної взаємодії ЗК 3. Здатність вчитися і оволодіватисучасними знаннями ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації ЗК 6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми ЗК 9. Здатність застосовувати softskills-навички в практичних ситуаціях ФК 4. Обізнаність з	ПРН 10. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів до конкретних ситуацій професійної діяльності ПРН 4. Розробляти програми соціально-педагогічних інтервенцій ПРН 6. Доступнота аргументовано представляти результати досліджень у письмовій та усній формах, брати участь у наукових дискусіях ПРН 8. Вирішувати проблеми етики партнерської суб'єкт-суб'єктної взаємодії, етики спілкування з опертям на	Словесний метод - лекції проводяться з використанням наочного методу – застосуванням відеоматеріалів, презентацій PowerPoint; відбувається демонстрація теоретичного матеріалу; проводиться його обговорення, аналізуються професійні ситуації, дискусія. Практичний метод - практичні заняття передбачають проведення дискусій, бесід, мозкового штурму, аналізу конкретних психологічних задач і ситуацій, розробки презентацій. В рамках самостійної роботи	Вхідний (бесіда), поточний (тематичні письмові самостійні роботи у формі рефератів, доповідей, есе); усне та письмове опитування; контрольнокорекційні бесіди; письмові контрольні роботи; тестування, підсумковий контроль (екзамен)

<p>різними рівнями суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників освітнього процесу</p> <p>ФК 2. Уміння розпізнавати та враховувати різноманітність осіб, здійснювати індивідуальний супровід в освітньому процесі</p> <p>ФК 3. Обізнаність з різними контекстами, у яких може відбуватися навчання</p> <p>ФК 10. Здатність проєктувати та реалізовувати навчання осіб з особливими освітніми потребами</p>	<p>загальнолюдські цінності та норми закон</p>	<p>використовуються діагностичні та науково-дослідницькі методи навчання здобувачів відповідно до типу та складності завдання.</p>	
--	--	--	--

3. Структура навчальної дисципліни

Назва тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	зокрема					усього	зокрема			
	усього	л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
Розділ I. Навчання і виховання як феномен педагогічної психології Тема 1. Основні проблеми педагогічної психології. Методи психології педагогічної діяльності.	18	2	1		15	17	1			15
Тема 2. Сутність процесу навчання та його психологічні механізми.	13	2	1		10	16		1		15
Тема 3. Навчальна діяльність та її структура.	14	2	2		10	17	1	1		15
Тема 4. Поняття учіння та навчання як шляхів засвоєння соціального досвіду.	14	2	2		10	14	1	1		12
Тема 5. Цілі, засоби і методи виховання дітей та молоді.	14	2	2		10	14	1	1		12
Розділ II. Суб'єкт педагогічної діяльності як феномен педагогічної психології. Тема 6. Психологія педагогічної оцінки.	19	2	2		15	15	1	1		13
Тема 7. Психологія особистості вчителя і закономірності педагогічної діяльності.	14	2	2		10	14	1			13
Тема 8. Психологія професійної освіти.	14	2	2		10	14		1		13

Сучасні педагогічні технології. Дистанційна форма навчання та її організаційні принципи.										
Усього годин	120	16	14		90	120	6	6		108

4. Програма навчальної дисципліни 4.1.Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Розділ I. Навчання і виховання як феномен педагогічної психології. Основні проблеми педагогічної психології. Методи педагогічної психології.	2	1
2.	Сутність процесу навчання та його психологічні механізми.	2	
3.	Навчальна діяльність та її структура.	2	1
4.	Поняття учіння та навчання як шляхів засвоєння соціального досвіду.	2	1
5.	Цілі, засоби і методи виховання дітей та молоді.	2	1
6.	Розділ II. Суб'єкт педагогічної діяльності як феномен педагогічної психології. Психологія педагогічної оцінки.	2	1
7.	Психологія особистості вчителя і закономірності педагогічної діяльності.	2	
8.	Психологія професійної освіти. Сучасні педагогічні технології. Дистанційна форма навчання та її організаційні принципи.	2	1
	Усього годин	16	6

4.2.Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Розділ I. Навчання і виховання як феномен педагогічної психології Проблеми сенситивного періоду розвитку, оптимального початку і відповідної мети навчальних і виховних впливів. Методи дослідження, консультування і психолого-педагогічної корекції.	1	

2.	Співвідношення навчання та розвитку. Розвиток пізнавальної сфери та інтелекту. Здатність до навчання та її критерії.	1	1
3.	Розвиток учбової діяльності. Здатність до учбової діяльності та її критерії.	2	1
4.	Види навчання у людини: імпринтинг, оперантне навчіння, умовно-рефлекторне навчіння, вікарне навчіння, вербальне навчіння. Механізми навчіння: формування асоціацій, повтор, розрізнення, узагальнення, інсайт, творчість. Формування навчальної діяльності як взаємодія вчителя з учнями.	2	1
5.	Цілі виховання, що відображають культуру і цивілізованість: духовність, моральність, свобода та відповідальність. Засоби виховання як способи психологічного впливу, що спрямовані на зміну особистості та поведінки людини.	2	1
6.	Розділ II. Суб'єкт педагогічної діяльності як феномен педагогічної психології. Поняття про ефективність і умови ефективності педагогічної оцінки. Включення додаткових соціально-психологічних стимулів в дії і підвищення їх індивідуальної значимості.	2	1
7.	Психологічні вимоги до педагогічної діяльності сучасного педагога Нової української школи. Загальні та спеціальні здібності педагога. Індивідуальний стиль діяльності педагога та його особливості. Організація психологічної самоосвіти педагога. Педагогічна етика. Основи психологічної саморегуляції в діяльності вчителя.	2	
8.	Професійне самовизначення і класифікація професій. Теорії професійного розвитку та вибору професійних уподобань.	2	1
	Усього годин	14	6

4.3.Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Розділ I. Навчання і виховання як феномен педагогічної психології. Психодіагностичні методики вивчення стилю педагогічної діяльності. Укладання папки психолого-педагогічних методик психодіагностики.	15	15

2.	Теорії навчання. Концепція розвитку та навчання Л.С. Виготського. Стратегії формування нових знань та здібностей. Психологічне есе: «Інклюзивна освіта: виклики та перспективи»	10	15
3.	Види навчальної роботи: фронтальна, індивідуальна, безпосередня, опосередкована, повідомлення, узагальнення. Групові форми організації навчальної діяльності.	10	15
4.	Соціально-психологічні фактори, що визначають успішність навчання. Співвідношення навчання, розвитку і дозрівання.	10	12
5.	Сім'я та виховання. Види внутрішньо сімейних взаємовідношень. Соціально-психологічні наслідки розпаду родини, його вплив на виховання дітей. Стиль батьківського ставлення та виховання дітей.	10	12
6.	Розділ II. Суб'єкт педагогічної діяльності як феномен педагогічної психології. Аналіз основних тенденцій вікових змін значимості педагогічної оцінки.	15	13
7.	Моделювання програми активного соціально-психологічного навчання з метою розвитку мотивації та продуктивності педагогічної діяльності. Програми психокорекції та аутотренінгу в роботі педагога.	10	13
8.	Профілактика професійного вигорання. Сервіси Gog1 у роботі вчителя. Створення інтернет-опитувань засобами хмарних технологій. Створення сайтів (у т.ч. портфоліо вчителя).	10	13
	Усього годин	90	108

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт</i>	<i>для заліків</i>
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання для поточного та підсумкового контролю, екзамен, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах, інші види індивідуальних та групових завдань.

Питання до екзамену

1. Розкрийте основні проблеми психології педагогічної діяльності.
2. Охарактеризуйте класичні методи психології педагогічної діяльності.
3. Методи дослідження, консультування і психолого-педагогічної корекції.
4. Охарактеризуйте сутність процесу навчання та його психологічні механізми.
5. Розкрийте сутність проблеми сенситивного періоду розвитку, оптимального початку і відповідної мети навчальних і виховних впливів.
6. Охарактеризуйте психодіагностичні методики вивчення стилю педагогічної діяльності.
7. Теорії навчання. Концепція розвитку та навчання Л.С. Виготського.
8. Розвиток пізнавальної сфери та інтелекту. Здатність до навчання та її критерії.
9. Учбова діяльність та її структура.
10. Здатність до учбової діяльності та її критерії.
11. Проблема системного характеру розвитку і комплексності педагогічних впливів.
12. Проблема зв'язку дозрівання і навчання, задатків та здібностей.
13. Види наочності у людини: імпринтинг, оперантне наочіння, умовно-рефлекторне наочіння, вікарне наочіння, вербальне наочіння.
14. Механізми наочності: формування асоціацій, повтор, розрізнення, узагальнення, інсайт, творчість.
15. Формування навчальної діяльності як взаємодія вчителя з учнями.
16. Цілі, засоби і методи виховання дітей та молоді.
17. Дайте характеристику цілям виховання, що відображають культуру і цивілізованість: духовність, моральність, свобода та відповідальність.
18. Засоби виховання як способи психологічного впливу, що спрямовані на зміну особистості та поведінки людини.
19. Класифікація методів виховання: прямі та опосередковані, свідомі та несвідомі, емоційні та поведінкові. Необхідність комплексного використання засобів виховання.
20. Особливе виховне значення гуманітарних предметів.
21. Виховання в спілкуванні з однолітками та дорослими.
22. Сім'я та виховання. Види внутрішньо сімейних взаємовідношень.
23. Роль матері в розвитку у дитини довіри до інших, креативності та потреби в досяганні успіху.

24. Соціально-психологічні наслідки розпаду родини, його вплив на виховання дітей.
25. Стиль батьківського ставлення та виховання дітей.
26. Колектив та розвиток особистості. Психолого-педагогічні принципи перебудови взаємовідношень особистості та колективу.
27. Виховання через засоби масової інформації. Інфо-медійна грамотність.
28. Педагогічна оцінка як стимул. Місце педагогічної оцінки в системі мотивування навчання дітей і стимулювання їх особистісного розвитку.
29. Педагогічна оцінка як засіб стимуляції. Види педагогічної оцінки. Умови ефективності педагогічної оцінки.
30. Роль педагога в Новій українській школі.
31. Структура педагогічної діяльності.
32. Психологічні вимоги до педагогічної діяльності сучасного педагога Нової української школи.
33. Педагогічні вимоги до особистості педагога. Індивідуальність педагога.
34. Загальні та спеціальні здібності педагога. Спеціальні здібності педагога, їх джерела та процес формування.
35. Психологічні особливості організації психологічної самоосвіти педагога.
36. Особливості професійного відбору для педагогічної професії.
37. Комунікативні, перцептивні здібності, їх роль та місце в діяльності педагога. Індивідуальний стиль діяльності педагога та його особливості.
38. Спрямованість особистості педагога і типи педагогів.
39. Педагогічна соціальна перцепція. Організація психологічної самоосвіти педагога.
40. Педагогічна етика. Оцінка якості викладання.
41. Основи психологічної саморегуляції в діяльності вчителя.
42. Моделювання програми активного соціально-психологічного навчання з метою розвитку мотивації та продуктивності педагогічної діяльності.
43. Програми психокорекції та аутотренінгу в роботі педагога.
44. Методи та стилі керівництва педагогічним колективом.
45. Шляхи попередження булінгу серед учнів та методи корекції.
46. Організація та стимулювання роботи членів педагогічного колективу.
47. Попередження та усунення конфліктів в роботі колективу педагогів.
48. Програми тимблдіingu у розвитку педагогічного колективу.
49. Відновні практики у попередженні конфліктів у педагогічному колективі.
50. Психодіагностичний інструментарій для самоаналізу стилю керівництва педагогічним колективом.
51. Педагогічне спілкування. Шляхи підвищення ефективності діяльності педагогічного колективу.
52. Предмет, задачі, історія розвитку психології професійної освіти.
53. Професійне самовизначення і класифікація професій.
54. Теорії професійного розвитку та вибору професійних уподобань. Психодинамічний напрямок.
55. Теорія професійного розвитку Д. С'юпера.

56. Типологічна теорія Дж. Холланда. Теорія компроміса з реальністю Е. Гінзберга.
57. Кризи професійного зростання педагогічних працівників.
58. Профілактика професійного вигорання фахівця.
59. Сучасні педагогічні технології.
60. Дистанційна форма навчання та її організаційні принципи.

7. Рекомендована література

Основна

1. Гетьман Т., Кричківська Т Проблеми педагогічної психології: хрестоматія. Київ, 2017. 381с.
2. Методичні рекомендації до навчальної дисципліни “Педагогічна психологія” для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань: 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності: 053 Психологія складена для реалізації освітньо-професійної програми: Психологія (2 курс) / за ред. Л.М. Фальковська, Н.О. Никончук. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2018. 100с.
3. Москалець В.П. Загальна психологія [текст]: підручник. / В. П. Москалець. – К. Ліра–К.; 2020. – 564 с.
4. Педагогічна психологія: підручник / Микола Борисович Євтух, Ельвіра Василівна Лузік, Наталія Віталіївна Ладогубець, Тетяна Володимирівна Ільїна. Київ: Кондор, 2018. 420 с.
5. Шевців З. Основи соціально-педагогічної діяльності. Київ, 2019. 246с.

Допоміжна література

1. Варій М.Й. Загальна психологія: підручник: у 2 т. 5-те вид., виправл. і доповн. Л.: Апріорі, 2016. Т.1. 382 с.
2. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник: у 2 т. 5-те вид., виправл. і доповн. Л.: Апріорі, 2016. Т.2. 358 с
3. Липка А. Психологічні поради та рекомендації щодо активізації професійної відповідальності психологів. *Психологія і суспільство*. 2019. № 2 (76). С. 139-146.
4. Педагогічні умови формування творчого освітньо-виховного середовища в позашкільних навчальних закладах: навч.-метод. посіб. [для студентів вищ. навч. закл.] / С. І. Якименко, А. М. Тарасюк, А. О. Драган, О. В. Сироечко ; під заг. ред. С. І. Якименко. Київ: Слово, 2016. 183 с.
5. Психологія педагогічної діяльності і психологія вчителя. Навчальні матеріали онлайн.
URL:https://pidru4niki.com/12430812/psihologiya/psihologiya_pedagogichnoyi_diyalnosti_psihologiya_vchitelya
6. Психологія діяльності людини: рекомендаційний бібліографічний покажчик / укладач І. О. Міщенко. Запоріжжя: НБ НУ«Запорізька політехніка», 2019. 36 с.
7. Степанов О.М. Педагогічна психологія. Київ: Академвидав, 2016. 416с.

8. Тисячник І. В. Мотиваційна готовність до науково-дослідницької діяльності студентів вищих навчальних закладів. *Тиждень науки*. Запоріжжя, 2017. С. 262-263.
9. Чернякова О.В., Грицук О.В., Мельник В.В. Крос-культурна психологія: навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 053 Психологія. Слов'янськ: ДДПУ, 2018. – 185 с.
10. Чернякова О.В., Грицук О.В. Психолінгвістика: навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 053 Психологія. Слов'янськ: ДДПУ, 2019. 185 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Національна парламентська бібліотека України <http://www.nplu.org>
3. Державна наукова установа “Книжкова палата України ім. Івана Федорова” <http://www.ukrbook.net>
4. Одеська національна наукова бібліотека ім. М. Горького <http://www.odnb.odessa.ua>
5. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка <http://korolenko.kharkov.com>
6. Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека імені К. А. Тімірязєва <http://www.library.vn.ua>
7. Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Першоучителів слов'янських Кирила і Мефодія <http://www.libr.dp.ua>
8. Електронний каталог бібліотеки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» <https://lib.ddpu.edu.ua/>
9. Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека імені І. Франка <http://www.lib.if.ua>

9. Посилання на дистанційний курс

Розміщення основної інформації з навчальної дисципліни передбачено на навчальній платформі Moodle (<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=374>).